

РЕЦЕНЗИЯ

*от проф. Елисавета Борисова Вълчинова-Чендова, д.н., НБУ,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство*

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
(компютърна музика и саунд дизайн, музикална теория)
към Факултет за базово образование и департамент „Музика“ в НБУ,
обявен в ДВ, бр. 89/16.10.2020,
с единствен кандидат: гл. ас д-р РОСИЦА ДИМИТРОВА БЕЧЕВА

ПРЕДСТАВЯНЕ НА КАНДИДАТА

Росица Димитрова Бечева завършва НУМТИ „Добрин Петков“ в Пловдив (1983) и НМА „Проф. П. Владигеров“ в София като магистър със специалност „Теория на музиката“ (1990). Има и следдипломна квалификация (специалност „Музикална педагогика“) в АМТИИ „Проф. А. Диамандиев“ – Пловдив. През 2004 успешно защитава образователната и научна степен „доктор“, като дисертационният ѝ труд е първият, посветен на методиката за обучението на електронен инструмент (синтезатор). Той е активно използван при обучението на този инструмент и цитиран в научни и методически публикации. От 2000 до 2011 е хоноруван преподавател в НБУ. От юни 2011 е главен асистент – научна специалност 05.08.02. Музикознание и музикално изкуство (синтезатор, компютърно музициране, солфеж) към Департамент „Музика“.

Преподавателската ѝ дейност е активна и иновативна: разработва и прилага собствена методика за обучение по синтезатор в курсовете в НБУ; участва при изготвянето на учебни помагала за модул „Компютърно музициране“; участва в изготвяне на нови курсове като „Електронна музикална интерпретация“ „E-sound – live electronic, саунд дизайн и музикална продукция“ в МФ, „Електронна музикална интерпретация“ в БП; организира и провежда авторски семинар „Електронна музикална и (б)нтерпретация“ в рамките на постоянния семинар „Музикални субхоризонти“ на Департамент „Музика“; съвместно с проф. д-р Симо Лазаров е съорганизатор и участник в семинара „Саунд Дизайн от А-Я“; участва в множество национални и международни

проекти. Росица Бечева е един от двигателите на Международния форум-фестивал „Вселената на компютърната музика“. Художественотворческата ѝ дейност е свързана с фестивални и отделни концертни изяви, осъществяване на записи и др.

Автор е на статии и доклади, отпечатани в научни сборници. Ежегодно представя свои научни разработки на научната конференция на Националната секция по акустика и Института по механика – БАН (2009 – 2013) и Националната научна конференция ФЕМА (2014 –2018), на Научната конференция с международно участие за докторанти и постдокторанти „Млад научен форум за музика и танц“, организирана от Департамент „Музика“ и др.

Член е на секция „Музиколози“ при Съюза на българските композитори (от 2013).

Книгата ѝ „В света на електронната музика на Симо Лазаров“ (София: НБУ, 2018. 472 с. С приложения и нотни примери) е открояна като приносно музикологично изследване. През 2018 и 2019 тя е отличена с две награди: Специалната награда „Книга на годината 2018“ на секция „Музиколози“ при СБК и наградата „Златното петолиние 2019“ (награда за музиколог – член на СБК, със значими публикации и трудове, пропагандирали и предизвикали висок обществен резонанс към творчеството на българските композитори).

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА / ТВОРЧЕСКА ДЕЙНОСТ И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НЕЯ (СЪОБРАЗНО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА РАЗЛИЧНИТЕ НАУЧНИ СТЕПЕНИ И АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ ЗА ОБЛАСТТА НА КОНКУРСА: 8.3. МУЗИКАЛНО И ТАНЦОВО ИЗКУСТВО“)

Материалите, с които гл. ас д-р Росица Димитрова Бечева участва в конкурса, включват дейности, които покриват минималните изисквания за този раздел в отделните групи. Съгласно изискванията, ще се ограничи с коментар на групите показатели с представени материали за конкурса и коментари към тях.

- **ГРУПА „А“ – 50 точки / защитена докторска дисертация**

Дисертационен труд на тема „Методика на обучението по синтезатор“, научна специалност 05.08.02. Музикознание и музикално изкуство. Това е удостоверено с Диплом 29482 / 24.01.2005, утвърдено с Протокол от 10.11.2004 (НАЦИД). Дисертационният труд и публикациите, свързани са с него, са оценени като теоретично изследване, което има приложимост в учебния процес.

- **Група в: постигнати общо 380 т. при минимален брой 100 т.**

Показател 3 (100 т.) – монографията „В света на електронната музика на Симо Лазаров“, която ще разгледам специално.

Показател 5 (280 точки): посочени са 8 активности през 2018, свързани с представянето на изданието на НБУ „В света на електронната музика на Симо Лазаров“: в София (СБК, НБУ, Център за култура и дебат „Червената къща „Андрей Николов“, Музей за историята на радиото в България, МФ „Софийски музикални седмици“), в Пловдив (Културен център „Тракарт“), програма „Христо Ботев“. Като рецензент на книгата съм присъствала на част от събитията, свързани с нея. Организирани съдържателно и интересно, всяка една от тези изяви бе повод за активни диалози за творческия принос на композитора Симо Лазаров и разговори за съвременната музика и за жанра на електронната музика в България и по света.

- **Група от показатели Г: събрани общо 1110 т. при необходими 120 т.**

Показател 7: Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ (75 точки) – две издания, изпълнени 150 точки.

Показател 9: Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата (15/n) – представени са 12 публикации (по 15 точки – 180 точки).

Публикациите в списания и сборници са тематично свързани с различни аспекти на електроакустичната музика. Повечето от тях са посветени на важни теоретични проблеми, които са формулирани и изведени въз основа на творчеството на Симо Лазаров. В тях се съдържат аналитични наблюдения, изведени върху музиката на различни композитори на съвременна музика, експериментиращи в областта на тембровото пространство (например „Идеята за темброво пространство в трилогията „Сливания“ на Симо Лазаров“, сборник № 8 „Млад научен форум за музика и танц 2014“ и др.). Специален акцент в научните ѝ разработки са музицирането и интерпретацията, разгледани терминологично, като музикална практика и в образователния процес. Анализирани са и различни технологични принципи на звукоизвличане.

Посочени като „допълнително представени“ са 39 самостоятелни научни статии, публикувани на сайта на НБУ, в страницата на департамент „Музика“ и в други издания. Те са определени като изпълнени 585 точки (39 статии по 15 точки). Познавам много от тези текстове, те са интересни и приносни, но тъй като не са в рецензирани издания, ги

приемам само като факт, който илюстрира научната активност на гл. ас. д-р Росица Бечева, и не ги включвам в броя на точките в картата.

Показател 12: Реализиран кратък авторски продукт в областта на изкуствата (30 точки) – представени са два авторски продукта (60 точки):

1) 14.12.2012, 17:30, галерия УниАрт, НБУ – Концертно изпълнение на авторската електроакустична композиция „Размисъл”, с участието на: гл. ас. д-р Росица Бечева – синтезатор, ас. д-р Стела Атанасова – електрическа виола, Явор Лазаров (студент „Компютърно музициране”) – компютърен саунд дизайн, в рамките на Международния Форум-фестивал „Вселената на компютърната музика 2012“.

2) 03.03.2018 – организация и участие в CD на преподаватели и студенти от курсовете по „Електронна и компютърна музика” – „Картини от България”. Представена е авторската композиция „Ноемврийски шум” (компютърна музика), както и съавторската композиция „Звукови платна от България” (в съавт. със студентите Румена Маринова и Василена Попангелова)

Показател 13: Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд (35 точки) – представена е богата и разнообразна художественотворческа дейност (изпълнителска, организаторска, публицистична) с 9 концертни участия – самостоятелно и в екип с колеги, определени са като 20 активности (700 точки).

И тук е включена допълнителна активност: участие в радиопредавания в областта на електронната и компютърна музика – творчески изяви от името на НБУ; участие в дискусии за електронната среда, практиката на актуалното музициране, произведенията на електронната и компютърната музика, правенето и слушането на музика, музикалните и естетически параметри; за идеите, исторически заложи и проявявани във философските интерпретации на електронната музика. Общо 11 активности, които приемам само за сведение.

Показател 14: Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата (10 точки) – изпълнени 20 точки:

1) 01.11.2016, Музикален театър, Церемония по връчване на националните награди „Кристална лира“ в Деня на народните будители – част от екипа на мултимедийните проекти „Планетите“ (премиера на 01.12.2015), „Сливания“ (премиера на 25.05.2016) и „Светлина” (предпремиера 06.07.2016). За трите проекта Учебно-практическият и изследователски център за компютърно музициране и компютърна звукообработка „Станислав Станчев-Стенли“ при НБУ получава „Кристална лира“.

2) 16.11.2016, НБУ, зала 511, Корпус 1 – организация и участие (съвместно с проф. д-р Симо Лазаров и доц. д-р Димитър Василев) в концертната програма за официалното откриване на Учебно-практическия и изследователски център за компютърно музициране и компютърна звукообработка „Станислав Станчев-Стенли“.

- **Група от показатели Д – минимум 40 точки, представени 50 т.**

Показател 17: Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране (10 точки) – три (30 т.).

Три цитирания на „Синтезаторът в музикалното обучение. Методика на обучението по синтезатор с акомпаниращи функции“ (2001).

Показател 18: Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране (5 точки) – две (10 т.)

Две цитирания на „Синтезаторът в музикалното обучение. Методика на обучението по синтезатор с акомпаниращи функции (2001): в статия, публикувана в изданието „International Journal of Literature and Arts“, 2015, p. 54, ISSN 2331-0553 (Print), ISSN 2331-057X (Online); в „Educational Alternatives“, 2014, Vol. 12, p. 1000, ISSN 1313-2571. Списанието „International Journal of Literature and Arts“ е реферирано в бази данни за литература и изкуство (без WoS и Scopus).

Показател 19: Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата (10 точки) – изцяло положителна рецензия на гл. ас. д-р Диана Данова-Дамянова в „Музикални хоризонти“ (2020, № 6, с. 20, ISSN 1310-0076) за книгата „В света на електронната музика на Симо Лазаров“.

Група от показатели Е – минимум 50 точки, постигнати 940

Показател 22. Участие в национален научен, образователен или художественотворчески проект (15 точки) – представени са общо 29 проекта в 5 области. Редуцирам участието в научни конференции с доклад, така проектите са 20, общо 300 т. Характерът им е на концертни и образователни форуми.

Показател 23. Участие в международен научен, образователен или художественотворчески проект (20 точки) – изпълнени 260 точки (общо 13 активности).

Представени са данни и за още 14 проекта (с продължение в годините) с водещо значение в личната и научно-изследователска реализация на гл. ас. д-р Росица Бечева, които приемам само за сведение.

Показател 29. Творческа изява в майсторски клас, ателие, уъркшоп в областта на изкуствата (20 точки) – 18 творчески изяви (360 точки).

Показател 30. Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации (10 точки) – две (20 точки):

1. Специална награда „Книга на годината 2018“ на секция „Музиколози“ – СБК.
2. Награда на Съюза на българските композитори „Златното петолиние“.

Посочената „Кристална лира“, както вече посочих, е присъдена в категория „Звук и звуков дизайн“ на Учебно-практически и изследователски център за компютърно музициране, компютърна звукообработка и саунд дизайн „Станислав Станчев-Стенли“ при Нов български университет. Росица Бечева има активна роля в организацията и изпълнението на проектите на този център и това е, разбира се, признание за всички участници в тях, съответно и за нея, но не може да бъде включена като лична награда.

Общо представени:

Група А	Минимални точки – 50	Постигнати точки – 50
Група В	Минимални точки – 100	Постигнати точки – 380
Група Г	Минимални точки – 120	Постигнати точки – 1110
Група Д	Минимални точки – 40	Постигнати точки – 50
Група Е	Минимални точки – 50	Постигнати точки – 940

Както е видно, представените данни покриват и в някои групи многократно надхвърлят необходимите национални изисквания за академичната длъжност „доцент“.

Гл. ас. д-р Росица Бечева има и активностите, отговарящи на допълнителните показатели за Нов български университет.

Изследователска (творческа) дейност и резултати: Монографията „В света на електронната музика на Симо Лазаров“, посветена на творчеството и 70-годишния юбилей на проф. д-р Симо Лазаров, почетен професор на Нов български университет, е впечатляващо музикологично изследване. Безспорно това е първото цялостно изследване, посветено на Симо Лазаров като пионер на електронната и компютърната музика в България, но и на историята на електронната музика у нас. „Масивният информационен

фундамент, подкрепен с многобройни специално проведени интервюта, представлява стабилна основа за плътното очертаване на творческия портрет на Симо Лазаров“ (подчертава в рецензията си Диана Данова-Дамянова). През творческия път на Симо Лазаров и неговите търсения е очертан пътят на този жанр у нас, различните посоки на търсения, съотнесени към актуални композиторски проекти в музиката на ХХ век и съвременността. Росица Бечева успява музикологично задълбочено и прецизно да проследи различни творчески търсения, вниквайки в характера на индивидуалните композиторски проекти. Наблюденията ѝ са базирани на богати лични наблюдения и на задълбочено познаване на почти цялата възможна професионална литература от български автори, която има отношение към темата „съвременна и Нова музика“, към жанра „електронна музика“ и свързани с него теоретични и практически проблеми („звукови пространства, електронно звукоизвличане и интерпретация“, „композиционна система“, „синтез на изкуствата“ и пр.). Включени са и фундаментални трудове от чуждестранни автори – композитори и изследователи. Музикологичният ѝ поглед е преосмислен и от нейния практически опит в жанра. Коментирани са и особеностите на дигиталния пърформанс, интегрирането на електрониката и компютърните технологии, инкорпорирането на мултимедия в пърформанса и неконвенционалните форми на представяне. Неслучайно монографията ѝ получи висока професионална оценка, предизвика интереса и на по-широката общественост. Книгата е приносно издание и за НБУ. Тя може да бъде използвана в процеса на обучение на студентите и докторантите в областта на електронната и компютърната музика.

Учебна и преподавателска дейност: гл. ас. д-р Росица Бечева е щатен преподавател в НБУ, Факултет за базово образование и департамент „Музика“. Тя преподава както в теоретични курсове, така и в практически и творчески курсове и проекти на студенти и преподаватели. Има активна разностранна художественотворческа дейност с участие в проекти, конференции, семинари.

Лични впечатления от кандидата (ако има такива): Въз основа на личните ми наблюдения от преподавателската и художественотворческата дейност на гл. ас. д-р Росица Бечева и работата ѝ със студентите, убедена съм, че тя мотивирано и успешно ще изпълнява ангажиментите си като щатен доцент.

Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата: нямам.

Заключение: Въз основа на всичко посочено по-горе и в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България давам своята положителна оценка. Присъединявам се към мнението членовете на Научното жури по конкурса за „доцент“ (компютърна музика и саунд дизайн, музикална теория) в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство да предложат на уважаемия Академичен съвет на НБУ да **избере** гл. ас. д-р Росица Димитрова Бечева за академичната длъжност „доцент“.

София, 26.02.2021

проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н.